

Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa

Proba para a obtención do título de bacharel

Setembro 2020

Exercicio / Ejercicio	1.º
Período	1
Exame de / Examen de	Lingua Galega e Literatura I e II

1.º apelido / 1.º^{er} apellido	
2.º apelido / 2.º apellido	
Nome / Nombre	
DNI	

1. Formato da proba

Formato e puntuación

- A proba consta de seis preguntas.
- A cualificación de cada pregunta aparece a carón de cada unha delas.
- Na avaliación terase en conta a corrección lingüística no exame. Descontarase por erros até un máximo de dous puntos sobre a cualificación global, segundo a seguinte clasificación:
 - Solucións que son alleas ao sistema lingüístico do galego, como tempos compostos, mala colocación do pronome persoal átono etc: descontaranse 0,2 puntos por cada unha.
 - Solucións ortográficas contrarias á norma lingüística (*b/v*, *h*, *y* etc.) e acentuación diacrítica: descontaranse 0,1 puntos por cada unha.
 - Solucións galegas alleas ao estándar vixente e acentuación non diacrítica: descontaranse 0,05 puntos por cada unha.

Duración

- Este exercicio terá unha duración máxima de 90 minutos.

2. Exercicio

Texto

A privacidade

Vaia lea! E todo comeza, parece ser, na biblioteca dun centro de estudos. Paradoxos da vida... Non creo **que** ninguén esquecese aínda o caso da manada. Pois ben, está claro que non foi suficientemente criminalizado. Agora corremos o risco de que isto se converta nun estilo de acoso, de violencia. Un grupo de rapaces de Albacete fixouse nunha moza **que**

5 tiñan preto. E comezaron a programar un acto semellante ao que cometeran os xa coñecidos como «manada», ou sexa, unha violación en grupo. Comezaron a obter información das súas contas das redes sociais, e prever o resultado do seu ataque, baseándose en ideas que sacaban das fotografías que ela colgara.

E definíano así, «marcarse unha manada» con ela. Tiñan o seu obxectivo claro: ela. E a

10 finalidade: a agresión sexual. Así de frío. Así de terrorífico.

Non sei como, ela chegou a saber desa conversa. Preguntou se era delito publicala e, despois das consultas, a conversa dese grupo de WhatsApp saíu á luz.

Ohhhh! Pobriños eles! **Que** falta de respecto facer pública unha conversa privada! Unha conversa, ollo!, que programaba unha violación cara a unha vítima concreta.

15 E os pobres, como non, son eles. **Que** agora quedan marcados. E ela? A posible vítima da agresión sexual, que? Malvada e perversa, por querer protexerse. Por favor! De verdade que temos que comezar a ordenar con xeito as ideas na nosa cabeciña. Pensemos cal é o problema, e centremos a nosa forza nel. Non é a exposición dunha conversa de WA, é a agresión ás mulleres. Interioríceno.

María Canosa, *La Voz de Galicia*, 21/01/2018

1. Formule o tema do texto e resuma o seu contido.

(Valoración: 1 punto)

Resposta aberta. Lembremos que o **tema** de calquera texto debe intentar formularse cunha única frase nominal que recolla a idea central do texto e a intención do autor ao escribilo.

Un bo **resumo** debe ter as seguintes características:

- Brevidade. Como norma xeral non debe superar a quinta parte do texto orixinal.
- Selección. Debe recoller as ideas principais do texto e prescindir das secundarias.
- Obxectividade. Non debe incluír opinións da persoa que realiza o resumo.
- Redacción persoal. De ningún modo se poden reproducir literalmente pasaxes do texto orixinal.

2. Explique o sentido que teñen no texto as expresións **Paradoxos da vida** (liñas 1-2) e **Pobriños eles!** (liña 13).

(Valoración: 1 punto)

- *Paradoxos da vida.* Un paradoxo encerra unha contradición lóxica. Neste caso, unha biblioteca, que debe ser un espazo de formación, cultura e coñecemento, serve para organizar un acto de barbarie.
- *Pobriños eles!* Debe entenderse en sentido irónico: os agresores pretenden converterse en vítimas e así o foco vese desprazado do feito fundamental (a planificación dunha violación) ao accesorio (o respecto á privacidade).

3. Redacte un texto expoñendo de maneira argumentada o seu acordo ou desacordo coas ideas que defende María Canosa no seu artigo. Extensión aproximada: 200-250 palabras.

(Valoración: 3 puntos)

A redacción dun texto argumentativo busca medir o nivel cultural, a capacidade de razoamento e o nivel de expresión da persoa que realiza o exercicio. Débense aportar ideas propias que apoién, maticen ou contradigan o punto de vista defendido pola autora. Cómpre evitar caer na paráfrase, é dicir, facer un resumo máis ou menos amplo do xa exposto no texto orixinal.

Ademais dos aspectos relativos ao contido, a correcta expresión escrita é fundamental nun exercicio destas características. Valoraranse os seguintes aspectos:

- Emprego dun vocabulario variado e preciso.
- Rigor nas construcións sintácticas.
- Organización do texto en parágrafos que distribúan adecuadamente o contido, de modo que se perciba a súa coherencia estrutural.
- Corrección ortográfica.
- Presentación impecable. Respecto de marxes e letra lexible.

4. Comente o valor das formas **que** resaltadas no texto, indicando en cada caso de que clase de palabras se trata e a función sintáctica que desempeña.

(Valoración: 1 punto)

- *Non creo **que** ningún esquecese aínda o caso da manada.* Conxunción subordinante que introduce unha oración subordinada substantiva/NEXO.
- *[...] nunha moza **que** tiñan preto.* Pronome relativo/NEXO e CD da oración subordinada.
- ***Que** falta de respecto facer pública unha conversa privada!* Determinante exclamativo/DET de frase nominal.
- ***Que** agora quedan marcados.* Conxunción subordinante con valor causal/NEXO.

5. Analice morfoloxicamente as seguintes palabras do texto e clasifíqueas tendo en conta a súa estrutura: **prever** (liña 7), **fotografías** (liña 8), **colgara** (liña 8), **cabeciña** (liña 17).

(Valoración: 1 punto)

- **prever**: *pre* (prefixo)-*ver* (morfema léxico) = palabra derivada
- **fotografías**: *foto* (morfema léxico)-*grafía* (morfema léxico)-*s* (morfema flexivo) = palabra composta
- **colgara**: *colg* (morfema léxico)-*a* (vogal temática)-*ra* (morfema flexivo) = palabra simple
- **cabeciña**: *cabec* (morfema léxico)-*iña* (sufixo apreciativo) = palabra derivada

6. Escolla unha das seguintes opcións (A ou B) e desenvolva os dous temas que se lle propoñen.

(Valoración: 3 puntos)

- A** O galego antigo (Idade Media), emerxencia e declive, características lingüísticas, contexto histórico e cultural e situación sociolingüística. Extensión aproximada: 200-250 palabras (valoración: 1 punto).

A prosa galega de 1916 a 1936: autores das Irmandades, o Grupo Nós (narrativa e ensaio) e outros/as autores/as. Extensión aproximada: 400 palabras (valoración: 2 puntos).

- B** Estereotipos e prexuízos lingüísticos: a súa repercusión nos usos. Extensión aproximada: 200-250 palabras (valoración: 1 punto).

A literatura do galego medio (séculos XVI, XVII e XVIII): contexto sociohistórico e sociolingüístico, produción literaria, descrición dos principais autores e obras. Extensión aproximada: 400 palabras (valoración: 2 puntos).

Resposta aberta. Aspectos relevantes:

Opción A

O galego antigo (Idade Media), emerxencia e declive, características lingüísticas, contexto histórico e cultural e situación sociolingüística.

- Unha nova lingua romance, o galego-portugués, comeza a substituír ao latín na transmisión escrita a finais do século XII. Durante os séculos XIII e XIV acada o seu esplendor. No último terzo do século XV inicia un declive que durará máis de tres centurias.
- A lingua galega medieval como lingua normalizada, empregada por toda a poboación; unha lingua ao mesmo nivel que calquera outra das súas irmás romances.
- O galego como lingua lírica por excelencia nos séculos XIII, XIV e XV. Esplendor da poesía trobadoresca galaico-portuguesa: unha auténtica idade de ouro literaria.
- Trazos máis característicos da lingua galega na Idade Media: vacilación do timbre vocálico,

presencia de vogais nasais, sistema adverbial complexo, marcada liberdade sintáctica...

A prosa galega de 1916 a 1936: autores das Irmandades, o Grupo Nós (narrativa e ensaio) e outros/as autores/as.

- Nacemento das Irmandades da Fala na segunda década do século XX. Trátase de asociacións culturais e políticas que teñen como obxectivo primordial a defensa do idioma galego como peza clave do desenvolvemento cultural de Galicia. Os seus membros son coetáneos do Grupo Nós e compartiron os mesmos ideais galeguistas. Na prosa das Irmandades destacan Xosé Mesta Leis, Xaime Quintanilla e Armando Cotarelo Valledor.
- O Grupo Nós xorde arredor da revista *Nós*, que comezou a publicarse en 1920. O nacemento deste grupo constitúe o fito máis senlleiro na cultura galega do primeiro terzo do século. Son os creadores da prosa galega contemporánea. Características comúns do grupo:
 - Orixe social acomodada.
 - Rigorosa formación intelectual.
 - Ideoloxicamente, síntese de tradicionalismo e liberalismo.
 - Clara vocación pedagóxica: cos seus escritos tentan modificar o pensamento e as actitudes da sociedade galega.

Autores destacados:

- Vicente Martínez-Risco, narrador e autor de ensaios sobre teoría política e cultura galega.
- Ramón Otero Pedrayo, narrador e autor de estudos xeográficos e libros de viaxes.
- Alfonso Daniel Rodríguez Castelao, narrador e ensaísta clave no eido da teoría política.
- Florentino López Cuevillas, ensaísta literario e destacado investigador etnográfico.
- Novecentistas. Escritores nados a comezos de século e que constitúen a xeración seguinte ás Irmandades da Fala e ao Grupo Nós. Promoveron a fundación do Seminario de Estudos Galegos en 1923 e foron decisivos na fundación do Partido Galeguista (1931). O narrador máis destacado do grupo foi Rafael Dieste. Outros membros relevantes: Fermín Bouza-Brey e Xosé Filgueira Valverde.

Opción B

Estereotipos e prexuízos lingüísticos: a súa repercusión nos usos.

- Os *prexuízos* lingüísticos como xuízos de valor que presentan trazos negativos sobre unha lingua e os seus falantes.
- Os *estereotipos* como crenzas simplificadoras, lugares comúns sobre una cultura que se repiten e se asumen acriticamente, sen reflexión nin análise.
- A finais do século XV comezou un proceso que desembocou nun desigual reparto no usos do galego e do castelán na sociedade galega: a lingua castelá asentouse como idioma hexemónico e de prestixio en Galicia e asumiu a maior parte dos usos cultos e formais; a lingua galega pasou a unha situación de idioma minorizado restrinxido a usos orais e informais. Esta situación de diglosia provocou unha serie de valoracións negativas sobre a lingua galega. Algunhas desas valoracións foron superadas, mais subsisten aínda outros deses prexuízos:
 - A falta de utilidade do idioma galego.

- A lingua galega como propia do mundo rural, asociada á ignorancia e ao atraso.
- O idioma galego, vinculado a un perfil político determinado: a lingua como marca ideolóxica.
- O idioma galego, aceptable para a comunicación informal, pero non apto para asuntos «serios».
- O galego normativo como lingua artificial, afastada do idioma do pobo.
- Principais repercusións que os prexuízos provocan nos usos lingüísticos:
 - Diminución do uso efectivo da lingua galega.
 - Desvalorización social da lingua e cultura galegas e dos seus falantes.
 - Enorme dificultade para que as persoas galego falantes poidan desenvolver plenamente a súa vida en determinados ámbitos (xustiza, medicina, novas tecnoloxías...), monopolizados polo castelán.
 - Risco de desaparición dunha lingua estigmatizada.

A literatura do galego medio (séculos XVI, XVII e XVIII): contexto sociohistórico e sociolingüístico, produción literaria, descrición dos principais autores e obras.

- Eclipse do idioma galego durante os séculos XVI, XVII e XVIII. A lingua galega vese arredada do mundo político-administrativo, literario e científico e subsistiu como idioma esencialmente oral e rural.
- A literatura galega, afastada dos principais movementos culturais europeos, Renacemento e Barroco.
- As manifestacións literarias en lingua galega teñen, nesta etapa, un carácter esencialmente popular e oral. Boa parte de esas composicións literarias perdéronse e outras chegaron ata nós grazas ás recompilacións feitas polos ilustrados no século XVIII.
- Produción literaria: panxoliñas de nadal, poesía anónima tradicional, escasísimas mostras de poesía culta, ensaio de notable relevancia intelectual no século XVIII.
- Autores principais: Benito Jerónimo Feijoo (Padre Feijoo), Padre Sarmiento.